

The Holy See

VIAGGIO APOSTOLICO IN POLONIA **DISCORSO DI GIOVANNI PAOLO II**

AI RAPPRESENTANTI DELLE

ALTRE CONFESSIONI CRISTIANE *Residenza del Primate di Polonia (Varsavia) - Lunedì, 8 giugno 1987 1.*

“Niech będzie błogosławiony Bóg i Ojciec Pana naszego Jezusa Chrystusa . . . (który) napełnił nas wszelkim błogosławieństwem duchowym” (*Eph.* 1, 3). Nasze dzisiejsze braterskie spotkanie w imieniu Pana jest kolejną okazją, byśmy w ekumenicznej wspólnocie na ziemi ojczystej podziękowali Panu Kościoła za więź, jaka już istnieje między nami, za wspólny udział w służbie Ewangelii. “Mamy ufność, że Ten, który zapoczątkował w nas dobre dzieło, prowadzić je będzie ku spełnieniu aż do dnia Jezusa Chrystusa” (*Phil.* 1, 6). Myślę, że jako bracia w Chrystusie możemy w dążeniu do pełnej jedności odnieść z duchowym pożytkiem do siebie słowa zachęty Apostoła Narodów, aby “niczego nie pragnąć dla niewłaściwego współzawodnictwa ani dla próżnej chwały . . . w pokorze oceniając jedni drugich za wyżej stojących od siebie” (*Phil.* 2, 3). Jak Wam wiadomo, drodzy Bracia, ta moja trzecia pielgrzymka do Ojczyzny przypada w czasie Kongresu Eucharystycznego, obchodzonego przez Kościół rzymskokatolicki w Polsce. Kongres ten odbywa się pod hasłem: “Do końca ich umiłował” (*Io.* 13, 1). Niepowtarzalna atmosfera Ostatniej Wieczerzy, która w tych dniach wypełnia nasze myśli i serca, pozwala z tym większą wrażliwością usłyszeć słowa arcykapłańskie; modlitwy Jezusa o jedność swych uczniów (*Ivi.* 17, 21). Wierzę, że i dzisiejszego wieczoru Pan zaprasza nas, byśmy do Jego błagania dołączyli i naszą ekumeniczną modlitwę, a Jego pasterską troskę o jedność wszystkich wierzących uczynili naszą troską, i byśmy nie ustawali w coraz to nowych wysiłkach na rzecz “odbudowywania przyjaźni Kościołów Bożych” według słów św. Bazylego (S. Basillii Magni, *Epistula*, 70). 2. Do głębokiej wdzięczności wobec naszego wspólnego Pana i Zbawiciela skłania nas fakt, że chrześcijanie różnych wyznań coraz bardziej uświadamiają sobie, iż poprzez chrzest “jednoczą się z Chrystusem, wzajemnie ze sobą oraz z Kościołem każdego czasu i każdego miejsca. Nasz wspólny chrzest, jednoczy nas z Chrystusem w wierze, jest zatem fundamentalną więzią jedności” (Documento di Lima 1982: *Battesimo-Eucaristia-Servizio Spirituale*, Servizio Spirituale, 42). W tak zwanym “Dokumencie z Limy” na temat chrztu, Eucharystii i posługiwania duchownego, wypracowanym wspólnie przez teologów Światowej Rady Kościołów i Kościoła rzymskokatolickiego, słusznie zauważono, że “zjednoczenie z Chrystusem, w którym wspólnie uczestniczymy przez chrzest, zawiera doniosłe implikacje dla jedności chrześcijańskiej . . . Dlatego nasz wspólny chrzest w Chrystusie jest wezwaniem dla Kościołów, aby przezwyciężyły swoje podziały i w widzialny sposób zmanifestowały swoją wspólnotę” Jest mym gorącym pragnieniem, aby wszyscy wyznawcy Chrystusa w mojej Ojczyźnie nie ustawali w odkrywaniu braterstwa w Chrystusie wypływającego ze wspólnego chrztu. Raduje mnie fakt, że Kościoły chrześcijańskie w Polsce podjęły dialog na temat chrztu: przed laty w oparciu o “Dokument z Akry, 1974”, obecnie w oparciu o wspomniany “Dokument z Limy, 1982”. Wyrażam tu wdzięczność Komisji Mieszanej Polskiej Rady Ekumenicznej i Komisji Episkopatu do spraw Ekumenizmu, a zwłaszcza Podkomisji do spraw Dialogu, za wytrwałą pracę. 3. Z wdzięcznością wobec Boga możemy stwierdzić, że dziś, po 20 latach od zakończenia Soboru Watykańskiego II, “ekumenizm wpisał się głęboko i na

stałe w świadomość Kościoła” (Sinodo straordinario dei Vescovi 1985, *Relazione finale*, II, c, 7). Cieszę się, że i w mojej Ojczyźnie - Polsce, dostrzegalne są znaki tej nowej świadomości w Kościele rzymskokatolickim i innych bratnich Kościołach chrześcijańskich. Świadczy o tym prowadzona od wielu lat współpraca Komisji Episkopatu do spraw Ekumenizmu i Polskiej Rady Ekumenicznej, dalej - powstanie Instytutu Ekumenicznego na Wydziale Teologicznym KUL-u, który jest otwarty na ekumeniczną współpracę naukową, świadczy wreszcie wiele cennych inicjatyw oddolnych w Kościołach lokalnych. Dlatego na tym miejscu pragnę wyrazić moją wdzięczność tym wszystkim, którzy przez minione posoborowe dwudziestolecie wytrwale pracowali, modlili się i cierpieli w naszej wspólnej Ojczyźnie na rzecz ukształtowania się bardziej ekumenicznych stosunków między chrześcijanami różnych wyznań: pasterzom, teologom oraz wiernym ze wszystkich Kościołów chrześcijańskich w Polsce. Potrzeba, Bracia, byśmy nadal w duchu ewangelicznego braterstwa umieli sobie nawzajem wybaczyć to, w czym przeciwko sobie zawiniliśmy w przeszłości i byśmy chcieli odważnie kształtować lepszą przyszłość ekumeniczną, “zapominając o tym, co za nami, a wytyżając siły ku temu, co przed nami” (*Phil.* 3, 13). Uczmy się “doceniać dobra naprawdę chrześcijańskie, płynące ze wspólnej ojcowizny” (*Unitatis Redintegratio*, 4). Bowiem “wszystko, co szczerze chrześcijańskie, nigdy nie stoi w sprzeczności z prawdziwymi dobrami wiary, owszem, zawsze może posłużyć ku doskonalszemu wnিকnięciu w samą tajemnicę Chrystusa i Kościoła” (*Unitatis Redintegratio*, 4).

4. Naszej wspólnej uwadze nie może ująć bolesny fakt, że chrześcijanie zjednoczeni w chrzcie, pozostają rozdzieleni w sprawowaniu Wieczerzy Pańskiej. Eucharystia jest wielkim darem Zmartwychwstałego danym Kościołowi. “Jest ona nową wieczerzą paschalną Kościoła, unią Nowego Przymierza, którą Chrystus przekazał uczniom jako pamiątkę swojej śmierci i zmartwychwstania, jako antycypację Uczty Baranka” według słów tego samego “Dokumentu z Limy” (Documento di Lima 1982: *Battesimo-Eucaristia-Servizio Spirituale*, Servizio Spirituale, 42). W tajemnicy Eucharystii uobecnia się dzieło pojednania wszystkich ludzi dokonane przez krzyż zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa. Dlatego “jesteśmy postawieni pod ustawiczny sąd z powodu utrzymywania różnorodnych podziałów i opozycji wyznaniowych w Ciele Chrystusa” (*Ivi*, 20), “To, że chrześcijanie nie mogą zjednoczyć się w pełnej wspólnotcie wokół tego samego stołu, aby spożywać ten sam chleb i pić z tego samego kielicha, osłabia ich misyjne świadectwo, zarówno na płaszczyźnie indywidualnej jak i zbiorowej” (*Ivi*, 26). Ostatecznie bowiem tylko Kościół eucharystycznie pojednany będzie wiarygodnym znakiem-sakramentem jedności całej ludzkości i pokoju w świecie. “Dekret o ekumenizmie”, wychodząc z założenia, że Chrystus “w Kościele swoim ustanowił przedziwny Sakrament Eucharystii, który oznacza i sprawia jedność Kościoła” (*Unitatis Redintegratio*, 2), określa przeto wprost jako cel ekumenizmu: “żeby tą drogą, powoli wszyscy chrześcijanie skupili się w jednym sprawowaniu Eucharystii w jedności jednego i jedynego Kościoła, którego Chrystus od początku użyczył swemu Kościołowi” (*Ivi*, 4). Podziały istniejące jeszcze między chrześcijanami może przewyciężyć tylko Duch Święty. W dniu Zielonych Świąt, kiedy zstąpił On na Apostołów, przemienił ich w zdecydowanych i zjednoczonych wzajemnie świadków Chrystusa: “jeden duch i jedno serce ożywały wszystkich wierzących” (*Act.* 4, 32). W całym chrześcijaństwie pogłębia się obecnie przeświadczenie, że przyzywanie Ducha Świętego w Eucharystii, czyli tzw. epikleza, jest wielką modlitwą o jedność chrześcijan i nieustannym apelem o zjednoczenie. Oby apel ten chcieli usłyszeć chrześcijanie rozdzieleni jeszcze niestety w sprawowaniu Wieczerzy Pańskiej.

5. Wspomniany już “Dekret o ekumenizmie” Soboru Watykańskiego II wyraźnie podkreśla, że “o odnowienie jedności troszczyć się ma cały Kościół, zarówno wierni, jak i pasterze, każdy wedle własnych sił” (*Unitatis Redintegratio*, 59). W duchu wierności nauce Soboru pragnę podkreślić, iż jest rzeczą bardzo ważną, by wszyscy chrześcijanie w Polsce włączyli się w realizację słów testamentu Jezusa Chrystusa: “aby wszyscy stanowili jedno . . . aby świat uwierzył” (*Io.* 17, 21). Obok ekumenicznego zaangażowania pasterzy Kościoła i teologów potrzebne jest też włączenie się wszystkich wiernych chrześcijan przez modlitwę i postawę braterskiej miłości. Duch ekumenizmu winien przenikać całe życie Kościoła - głoszenie Słowa Bożego i katechezę, jak o tym pisałem w Adhortacji *Catechesi Tradendae* (Ioannis Pauli PP. II, *Catechesi Tradendae*,

32). Winien przenikać też jeszcze bardziej do seminariów duchownych, do klasztorów i domów zakonnych. Działalność ekumeniczna należy do pastoralnych priorytetów Kościoła i w pracy tej nie powinno zabraknąć żadnego z chrześcijan. Niechaj Duch Święty da nam wszystkim na tej drodze wiele zapału i wytrwałej odwagi.⁶ Drodzy Bracia i Siostry w Chrystusie! Gromadzimy się w imieniu naszego wspólnego Pana na chwilę braterskiej modlitwy. Chcemy dziękować za wspólnie przebytą drogę. Chcemy też modlić się o wytrwałość we wszystkich dążeniach ekumenicznych. Naszą modlitwa. pragniemy objąć w pierwszym rzędzie Polską Radę Ekumeniczną, która w minionym roku obchodziła czterdziestolecie swego istnienia. Od wielu już lat rozwija się współpraca Kościoła rzymskokatolickiego z Polską Radą Ekumeniczną. Dotychczasowe doświadczenia i osiągnięcia zachęcają do kontynuowania dialogu, mimo trudności, które trzeba przezwyciężać na drodze ku pełniejszej wspólnotcie. Niechaj Pan Kościoła wspiera swą łaską Radę i jej nowy Zarząd w służbie zbliżenia między Kościołami chrześcijańskimi w Polsce. W roku przyszłym przypada Milenium Chrztu Rusi. Przed ponad dwudziestu laty przeżywaaliśmy Milenium Chrztu Polski, tym lepiej rozumiemy wielkość takiego jubileuszu. Już dziś w braterskiej modlitwie chcemy pamiętać przed Panem o wszystkich naszych braciach tradycji wschodniej - spadkobiercach tysiącletniego dziedzictwa godnego głębokiego szacunku. Niechaj nadchodzący jubileusz posłuży dalszemu zbliżeniu wszystkich chrześcijan tradycji wschodniej i zachodniej w Polsce. Dziękuję Wam, czcigodni Bracia, że mogłem podzielić się z Wami tymi refleksjami, które są bliskie memu sercu. Niechaj miłość Chrystusa, który "do końca nas umiłował", stanowi dla nas wszystkich niewyczerpane źródło mocy, źródło twórczej inspiracji ekumenicznej, źródło cierpliwości i wytrwałości. We wszystkim zaś zaufajmy Duchowi Świętemu. On bowiem może "wzbudzić nowe siły i otworzyć nowe możliwości" (Documento di Lima 1982: *Battesimo-Eucaristia-Servizio Spirituale*, Servizio Spirituale, 42). Zapraszam do tej modlitwy, której nas nauczył Pan Jezus. ©

Copyright 1987 - Libreria Editrice Vaticana